

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRSU GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W 2021 R.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje ono na dziecko w sposób świadomy i nieświadomy, kształtując jego system wartości, tradycje, podejmowane aktywności, które warunkują postępowanie na całe życie. Jest również najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego ważne jest, aby instytucje i służby zobligowane do pomocy rodzinie wsparły ją, jeśli pojawią się w niej trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez zespół planowych działań mających na celu zniwelowanie tych dysfunkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej nakłada na jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz.821 ze zm.). Zgodnie z art.179 powyższej ustawy, Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, które zostały ujęte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 przyjętym uchwałą nr XVIII/177/2020 dnia 17 września 2020 r.

Powyższy program zakładał następujące cele:

Cel główny: Efektywne wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, realizowanych przez:

- wywiad środowiskowy w rodzinie,
- pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie,
- ocenę sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym poprzez konsultację ze specjalistami, pedagogami, psychologiem, kuratorami oraz policją w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny,
- wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia,
- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii uzależnień, terapii dla osób doświadczających lub stosujących przemoc domową, wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”,
- dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, w której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej,
- wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze,
- zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy,

- organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno – kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi realizowanych poprzez:

- zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi,
- dożywienie dzieci w żłobkach, przedszkolach, szkołach,
- organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci,
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci,
- zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- pomoc rodzinom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.

3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców realizowanych poprzez:

- szczegółowe, wieloaspektowe i kompleksowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności,
- kierowanie na leczenie osób uzależnionych,
- angażowanie Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie do rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie,
- przydzielanie rodzinom asystenta rodziny,
- utrzymywanie kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
- udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną,
- objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stegnie realizował założenia programu przy współpracy z:

- Urzędem Gminy Stegna,
- Gminnym Ośrodkiem Kultury w Stegnie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stegnie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Placówkami oświatowymi z terenu gminy Stegna,
- Posterunkiem Policji w Stegnie,
- Kuratorami Sądowymi,
- Sądami – wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gd.,
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Nowym Dworze Gd.,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Nowym Dworze Gd.,
- Organizacjami pozarządowymi.

PRACA Z RODZINĄ

W 2021 roku praca z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych była prowadzona w formach:

- pracy socjalnej z rodziną mającej na celu:

- pomoc w rozwiązywaniu codziennych problemów rodziny,
 - pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów rodzinnych,
 - pomoc w integracji rodziny ze środowiskiem społecznym,
 - wsparcie w zacieśnianiu i utrzymywaniu więzi rodzinnych,
 - odbudowywanie funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci,
 - pomoc w prawidłowym wypełnianiu ról rodzinnych i społecznych,
- konsultacji,
 - terapii i mediacji,
 - pomocy prawnej,
 - wsparcia asystenta rodziny,
 - placówek wsparcia dziennego,
 - świetlic opiekuńczych.

Charakterystyka działań wspierających rodzinę podjętych w gminie Stegna w roku 2021.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	WYKONANIE
1.	Liczba dzieci korzystających ze zorganizowanego wypoczynku letniego	19
2.	Liczba świetlic opiekuńczych	4
3.	Liczba dzieci korzystających ze świetlic opiekuńczych w tym:	60
3.1	w Tujsku	15
3.2	w Nowotnej	15
3.3	w Steganie	15
3.4	w Bronowie	15
4.	Liczba placówek wsparcia dziennego	4
5.	Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego, w tym:	42
5.1	w Tujsku	12
5.2	w Nowotnej	12
5.3	w Bronowie	12
5.4	w Drewnicy	6
6.	Liczba akcji charytatywnych i wspierających ideę wolontariatu	38
7.	Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa	71
8.	Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	3
9.	Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”	25

ASYSTENT RODZINY

Praca asystenta rodziny polega na wspieraniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i opiera się na realizacji stworzonego wspólnie z rodziną planu pracy. U podstaw pracy asystenta rodziny leży zasada pomocniczości, współpracy, dobrowolności, a także poszanowania godności i prawa do samostanowienia klientów. Funkcje asystenta rodziny to: funkcja wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno-monitorująca, opiekuńcza, doradcza, mediacyjna, wychowawcza, motywująco-aktywizująca oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Miejscem pracy asystenta rodziny jest miejsce zamieszkania danej rodziny bądź miejsce przez nią wskazane. Zakres jego zadań obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi,

działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnego warsztatu pracy. Szczegółowe zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2021 roku asystent rodzin miał pod opieką 13 rodzin przeżywających trudności z wypełnianiem funkcji opiekuńczo - wychowawczych z terenu gminy Stegna. W rodzinach objętych asystą były prowadzone następujące działania:

1. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego:

- edukacja w zakresie zachowania higieny i zwalczania pasożytów (zasady przestrzegania higieny, czynności higieniczne, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej, instruktaż i pomoc w stosowaniu środków przeciwpasożytniczych),
- trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (zasady profilaktyki zdrowotnej z naciskiem na profilaktykę przeciw COVID-19, zasady wspomagania systemu odpornościowego, zasady pielęgnacji dzieci),
- trening kulinarny (zasady zdrowego odżywiania, piramida żywieniowa),
- trening budżetowy (analiza dochodów i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi, określenie piramidy potrzeb, edukacja w zakresie niebezpieczeństw obecnych na rynku finansowym, zasady działania kart kredytowych, zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty, konsekwencje niewywiązania się z ww. zobowiązań),
- instruktaż prawidłowego sprzątania mieszkania (podział obowiązków na członków rodziny, lista stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu),
- edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (sposoby oszczędzania wody, gazu, prądu itp.),
- tworzenie regulaminu i zasad prawidłowego zachowania w domu i poza nim, wobec rodziców, rodzeństwa, nauczycieli, sąsiadów, itp.
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

2. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych:

- praca nad poprawą komunikacji w rodzinie, nauka porozumiewania się w drodze dialogu opartego na zasadach wzajemnego szacunku, kształtowanie umiejętności efektywnego mówienia i słuchania, dobieranie słownictwa adekwatnego do wieku rozmówcy,
- trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości, nauka konstruktywnego przyjmowania i wyrażania krytyki,
- nauka wyrażania i mówienia o swoich potrzebach,
- nauka radzenia sobie ze stresem, zniechęceniem, lękiem, bezsilnością i własnymi emocjami,
- towarzyszenie i wsparcie w sytuacjach kryzysowych dnia codziennego,
- wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci (informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez GOPS w Stegnie),

3. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi

- poprawa relacji rodzic – dziecko (rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka, nauka o prawidłowo wypełnianych rolach w rodzinie),

- działania na rzecz integracji rodziny, nauka efektywnego spędzania czasu razem (spacery, gry i zabawy, itp.), roli tradycji i spędzania świąt w gronie rodziny,
- podtrzymywanie i zacieśnianie więzów rodzinnych (utrzymywanie kontaktów z bliższą i dalszą rodziną),
- wdrażanie zasad wychowawczych opartych na zasadach szacunku wobec dziecka i jego potrzeb w nurcie wychowania bez przemocy,
- motywowanie do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym dziecka, utrzymywanie systematycznego kontaktu ze szkołą,
- kontakt z kuratorem, pedagogiem, wychowawcą klasy, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Nowym Dworze Gd., lekarzem POZ, Policją.

4. Udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych

Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym, problemach, z którymi boryka się rodzina i dotychczasowych metodach ich rozwiązania. Na tej podstawie sporządzany jest indywidualny plan pracy z rodziną obejmujący m.in: wskazania możliwości o wsparcie, finansowe, rzeczowe lub/i mieszkaniowe.

5. Udzielenie pomocy rodzinom w postaci:

- możliwości korzystania z konsultacji psychologicznych oraz prawnych na terenie naszej gminy oraz powiatu,
- rozpoznawania potrzeb, pozyskiwania sponsorów i koordynowania pomocy rzeczowej.

6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych dzieci i rodziców:

- edukacja w zakresie poprawy i ochrony zdrowia (udzielanie informacji o konieczności chodzenia do stomatologa, innych lekarzy specjalistów, informowanie o sposobach wspomagania odporności),
- profilaktyka przeciw COVID-19 (nauka procedur ograniczania zakażenia i uświadamianie konieczności ich przestrzegania),
- motywowanie do odbycia zaległych wizyt u lekarzy specjalistów,
- koordynowanie leczenia specjalistycznego.

7. Wspieranie aktywności społecznej rodzin

Zachęcanie i motywowanie rodziców w angażowanie się w imprezy okolicznościowe organizowane w placówkach oświatowych swoich dzieci (przygotowanie odpowiednich strojów, pomoc w nauczaniu się ról na przedstawienia, występy, itp.) Z uwagi na stan pandemii trwający w naszym kraju od marca 2020 roku, uroczystości szkolne i przedszkolne odbywają się bez udziału osób trzecich i udostępniane są poprzez zdalne kanały komunikacyjne.

8. Aktywizacja zawodowa

- diagnoza predyspozycji zawodowych,
- motywowanie do podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w kursach i szkoleniach organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gd.,
- motywowanie do stałego kontaktu z PUP,
- pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez regularne sprawdzanie aktualnych ofert pracy, informowanie o miejscach, gdzie takie oferty można znaleźć,
- nauka pisania CV, listu motywacyjnego,
- nauka zasad autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
- motywowanie do utrzymania pracy.

9. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W rodzinach objętych pomocą GOPS w Stegnie jest na bieżąco prowadzony monitoring sytuacji dzieci. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystenta rodziny jak również przez wszystkich pracowników socjalnych Ośrodka. Prowadzona jest bardzo szeroka współpraca z placówkami oświatowymi, kuratorami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, placówkami Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz innymi instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie. W przypadku stwierdzenia zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka albo rażących zaniedbań i braku współpracy, natychmiast jest informowany Sąd Rodzinny w Malborku.

Asystenci rodziny w gminie Stegna w 2020 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WYKONANIE
Liczba asystentów w gminie, z tego:	1
zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy	1
zatrudnionych na podstawie umów o świadczenie usług	0
Liczba asystentów rodziny zatrudnionych przez:	1
jednostkę organizacyjną samorządu terytorialnego, w tym:	1
Ośrodek Pomocy Społecznej	1
Inny podmiot na zlecenie gminy	0
Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi asystentów rodziny (w zł), z tego:	44607,83
finansowane z budżetu gminy	42607,83
finansowane z innych źródeł	2000,00

źródło: dane własne GOPS Stegna

Charakterystyka rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w gminie Stegna w 2021 r.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	WYKONANIE
1.	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	13
1.1	do 3 miesięcy	1
1.2	powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	4
1.3	powyżej 1 roku	8
2.	Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	4
3.	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym:	37
3.1	dzieci od 0 do 3 roku życia	6
3.2	dzieci powyżej 4 do 6 roku życia	11
3.3	dzieci powyżej 7 do 13 roku życia	16
3.4	dzieci powyżej 14 do 16 roku życia	2
3.5	dzieci powyżej 17 do 18 roku życia (realizujące obowiązek szkolny)	2
4.	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	5
5.	Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora społecznego	8

6.	Przeciętny czas pracy asystenta rodziny z rodziną (podany w miesiącach z dokładnością do jednego miesiąca, miesiąc rozpoczęty liczony jest jako miesiąc pełny)	16
7.	Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę:	5
7.1	ze względu na osiągnięcie celów	3
7.2	ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	1
7.3	ze względu na brak efektów	1
7.4	ze względu na zmianę metody pracy	0

źródło: dane własne GOPS Stegna

W roku 2021 wsparciem asystenta było objętych 13 rodzin. Z pięcioma rodzinami asystent zakończył pracę, z tego z trzema z powodu zrealizowania celów. Jedna z rodzin zmieniła miejsce zamieszkania, a inna w wyniku braku współpracy została do niej zobowiązana przez sąd i ponownie objęta wsparciem asystenta.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny brał udział w następujących szkoleniach:

- Zapobieganie samobójstwom dzieci i młodzieży – pierwszy krok,
- Rodzina w czasach pandemii,
- Małe dziecko w perspektywie międzysektorowej,
- Dobry Start 300+ - szkolenie dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny,
- Innowacje społeczne – dobre praktyki,
- Ryzyka związane z realizacją założeń w czasie pandemii COVID-19,
- Prawidłowa diagnoza jako klucz do pomocy dziecku krzywdzonemu oraz asystent rodziny w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Konsultacje społeczne – jak zaplanować konsultacje społeczne w ramach opracowania SRPS,
- Asystent rodziny – zadania, metodyka pracy, uprawnienia i dokumentowanie pracy z rodziną,
- Asystent i pracownik socjalny w lokalnym systemie wspierania,
- Rola asystenta w procesie wsparcia rodziny.

WSPÓLFINANSOWANIE POBYTU DZIECKA UMIESZCZONEGO W PIECZY ZASTĘPCZEJ

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań Gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Obowiązek współfinansowania przez gminę nie dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przed 1 stycznia 2012 r.

W 2021 roku 18 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w związku z ich pobytem Ośrodek Pomocy Społecznej w Stegnie poniósł koszty wysokości 80 828,42 zł.

POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ WYKONYWANYCH Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY W ROKU 2021.

1. Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny.
2. Podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny oraz innych pracowników zajmujących się pracą z rodziną, poprzez udział w szkoleniach i innych formach kształcenia.
3. Zapewnienie środków na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej (rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze).
4. Rozwój poradnictwa psychologicznego i prawnego oraz utworzenie grupy wsparcia dla rodzin w kryzysie.
5. Realizacja ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” w związku z urodzeniem dziecka z ciężką chorobą i niepełnosprawnością.
6. Pozyskanie rodzin wspierających.

Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny przeżywającej kryzys, na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Bardzo ważna jest poprawa sytuacji dziecka i rodziny, poprzez zwiększenie w nich poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz ograniczenie patologii społecznej.

Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stegnie
mgr Joanna Ostrowska